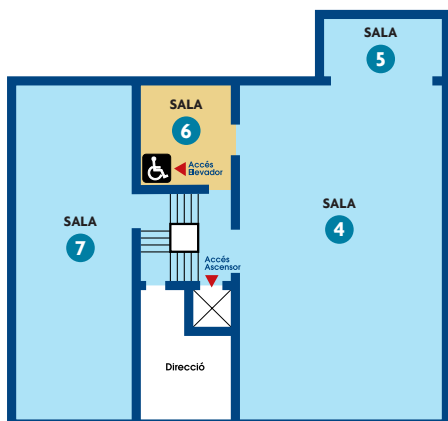

Les puntes de la Capella de Sant Jordi

▲ Zenon Castells Guri picant els patrons per a les puntes de la Capella de Sant Jordi. Fotografia de Joaquim Castells, 1928. Arxiu Municipal d'Arenys de Mar

PRIMERA PLANTA

SALA 6. Les puntes de la Capella de Sant Jordi

Les estovalles d'altar

A principis de 1927, els germans Castells van rebre l'encàrrec de les estovalles per a l'altar de la capella. Dels tres dissenys ideats per Marià, reconegut projectista de puntes, Josep M. Milà i Camps – president de la Diputació de Barcelona – en trià la reinterpretació del motiu anomenat de “la magrana”, molt emprat en els teixits sumptuaris tardogòtics i renaixentistes.

Durant deu mesos, les millors puntaires

Estovalles d'altar de la Capella de Sant Jordi. Casa Castells d'Arenys de Mar, 1927-1928. Lli blanc, punta de *ret fi* realitzada amb boxets. Barcelona, Palau de la Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència

Entre els anys 1927 i 1930, els randers arenyencs Marià i Joaquim Castells van projectar i confeccionar les puntes al coixí per a les estovalles, l'alba i el roquet de la Capella de Sant Jordi del Palau de la Diputació Provincial de Barcelona, avui Palau de la Generalitat.

Aquestes tres obres d'art en fil, que s'inclouen dins el context de les grans reformes dutes a terme en el Barri Gòtic de Barcelona, són l'última gran creació de les puntes artesanes a Catalunya, sens dubte una joia de la producció tèxtil del país. Els canvis en la moda, la marxa de la dona cap a la fàbrica i la dura competència de la punta mecànica, entre d'altres factors, significaran, a partir dels anys trenta del segle XX, la decadència d'aquesta artesa-nia centenària.

A banda de les puntes, dipositades per la Generalitat de Catalunya, el Museu d'Arenys de Mar en conserva els projectes, les matrius i els patrons que ens permeten, avui, seguir-ne tot el procés de realització, del dibuix inicial a l'obra final.

Dolors Castells i una treballadora cosint les puntes per a les estovalles d'altar de la Capella de Sant Jordi. Fotografia de Joaquim Castells i Simon, 1928

d'Arenys de Munt van confeccionar amb finíssim lli alemany de la millor qualitat aquests sis metres de puntes, estrenades la diada de Sant Jordi de 1928. La tècnica emprada, com no podia ser altra, va ser el *ret fi*, tradicional punta fina treballada en els dos Arenys des del segle XVIII.

Roquet per a la Capella de Sant Jordi. Casa Castells d'Arenys de Mar, 1929-1930. Lli blanc, punta de *ret fi* realitzada amb boxets. Barcelona, Palau de la Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència

L'alba i el roquet

L'alba de la Capella de Sant Jordi, amb unes puntes de tres metres de vol per vuitanta centímetres d'amplada, va ser confeccionada entre el maig de 1928 i començaments de l'any següent. En aquest nou projecte, Marià aprofità el disseny de les estovalles tot desenvolupant-lo per la part superior i inferior amb uns elegants i estilitzats motius florals i vegetals. Als punys, hi desplega motius similars tot i que més senzills. Elogiada pel rei Alfons XIII, va ser estrenada pel prior de la capella el dia de Sant Jordi de 1929.

El roquet, encàrrec del reverend Antoni Berenguer, va estar enllestit la diada del patró de Catalunya de 1930. Per a aquesta peça, Marià Castells creà un nou disseny, de tipus floral tot i que molt més convencional que el de les estovalles i l'alba.

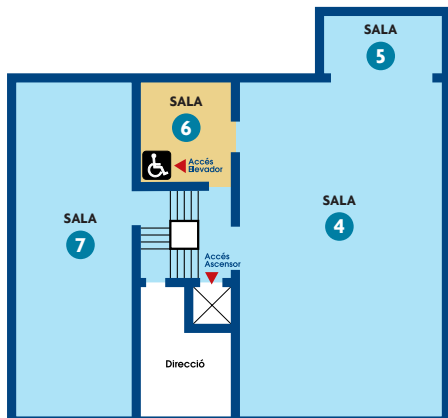

El taller de la Casa Castells. Fotografia d'Adolf Mas, abril de 1906. Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas

Los encajes de la capilla de San Jorge

▲ Zenon Castells Guri picando los patrones para los encajes de la Capilla de San Jorge. Fotografía de Joaquim Castells, 1928. Archivo Municipal de Arenys de Mar

PRIMERA PLANTA

SALA 6. Los encajes de la Capilla de San Jorge

El mantel de altar

A principios de 1927, los hermanos Castells recibieron el encargo del mantel para el altar de la capilla. De los tres diseños ideados por Marià, reconocido proyectista de encajes, Josep M. Milà i Camps –presidente de la Diputación de Barcelona– escoge la reinterpretación del motivo denominado de “la granada”, muy utilizado en los tejidos suntuarios tardogóticos y renacentistas.

Mantel de altar de la Capilla de San Jorge. Casa Castells de Arenys de Mar, 1927-1928. Lino blanco, encaje de ret fi realizado con bolillos. Barcelona, Palau de la Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència

Entre los años 1927 y 1930, los fabricantes de encaje de Arenys de Mar Marià y Joaquim Castells diseñaron y confeccionaron los encajes de bolillo para el mantel de altar, el alba y el roquete de la Capilla de San Jorge del Palacio de la Diputación Provincial de Barcelona, hoy Palacio de la Generalitat.

Estas tres obras del arte decorativo, que se incluyen en el contexto de las grandes reformas realizadas en el Barrio Gótico de Barcelona, son la última gran creación de los encajes artesanos en Cataluña, sin duda una joya de la producción textil del país. Los cambios en la moda, la incorporación de la mujer a las fábricas y la dura competencia del encaje mecánico, entre otros factores, provocarán, a partir de los años treinta del siglo XX, la decadencia de esta artesanía centenaria.

Además de los trabajos de encaje, depositados por la Generalitat de Catalunya, el Museo de Arenys de Mar conserva los proyectos, las matrices y los patrones que nos permiten entender todo el proceso de realización, desde el dibujo inicial a la obra final.

Dolors Castells Guri y una trabajadora cosiendo los encajes para el mantel de altar. Fotografía de Joaquim Castells, 1928. Archivo Municipal de Arenys de Mar

Durante diez meses, las mejores encajeras de Arenys de Munt confeccionaron con finísimo lino alemán de la mejor calidad estos seis metros de encajes, que se presentaron la festividad de San Jorge de 1928. La técnica utilizada, como no podía ser otra, fue el ret fi, tradicional técnica de encaje fino que se realiza en la comarca del Maresme desde el siglo XVIII.

Roquete para la Capilla de San Jorge. Casa Castells de Arenys de Mar, 1929-1930. Lino blanco, encaje de ret fi realizado con bolillos. Barcelona, Palau de la Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència

El alba y el roquete

El alba de la Capilla de San Jorge, con unos encajes de tres metros de vuelo por ochenta centímetros de ancho, fue confeccionada entre mayo de 1928 y principios del año siguiente. En este nuevo proyecto, Marià aprovecha el diseño del mantel de altar desarrollándolo en la zona superior e inferior con unos elegantes y estilizados motivos florales y vegetales. En los puños, despliega motivos similares pero simplificados. Elogiada por el rey Alfonso XIII, fue utilizada por primera vez por el prior de la capilla el día de San Jorge de 1929.

El roquete, encargo del reverendo Antoni Berenguer, se entregó la fiesta del patrón de Cataluña de 1930. Para esta pieza, Marià Castells creó un nuevo diseño, de tipo floral, más convencional que el del mantel de altar y el alba.

El taller de la Casa Castells. Fotografía de Adolf Mas, Abril de 1906. Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas